

Sentyabrın 23-də Təhsilin Qiymətləndirilməsi üzrə Beynəlxalq Assosiasiyası (IAEA: International Association for Educational Assessment) "Qiymətləndirmə və qərarvermə fərdi və institusional həlli yolları" mövzusunda 45-ci illik beynəlxalq konfransın (IAEA 2019) rəsmi açılış mərasimi keçirilir. Beynəlxalq konfransın Azərbaycanla birgə təşkilatçısı Dövlət təmtəhan Mərkəzidir. Dövlət təmtəhan Mərkəzi IAEA-nın üzvüdür və bu təşkilatın keçirdiyi tədbirlərdə mütəmadi olaraq iştirak edir. IAEA 1975-ci ildən bəyləyaraq hər il bu cür konfranslar keçirir. Ötən il konfrans İngiltərədə təşkil olunub. Azərbaycan isə 2007-ci ildə MDB ölkələri arasında IAEA tərəfindən belə bir konfrans keçirilmiş ilk ölkə olub.

IAEA-nın illik konfrans ölkəmizdə ikinci dəfədir təşkil olunur. Bu ilki konfransın iştirakçıları Azərbaycanla birgə 55 ölkədən 300-dən çox nümayəndə iştirak edir.

Konfransın rəsmi açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirilib.

Tədbirdə IAEA prezidenti Rendi Bennett rəhbərliyi oldu. U assosiasiyanın məqsədinin təhsilin qiymətləndirilməsi elmi və təcrübəsinin inkişafına peşəkar mübadilə vasitəsilə kömək etməkdən ibarət olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, tədbir ev sahibliyi edən Azərbaycan Respublikası Dövlət təmtəhan Mərkəzi IAEA-nın mövzularla zəngin konfransın Azərbaycanla yenicən keçirilməsi üçün səylə çalışıb. Dövlət təmtəhan Mərkəzi maraqlı və informativ elmi proqram, habelə Xəzər dənizinin sahilində yerləşən gözəl Bakı şəhərində bir sıra sosial tədbirləri təşkil edib hazırlayıb.

IAEA 2019 təhsilin qiymətləndirilməsini necə inkişaf etdirə bilər? cəyimizə nətrafında stimullaşdırmaq? mübadilə ilə dolu xüsusi bir konfrans vəd edir.

Konfransın "Qiymətləndirmə və qərarvermə fərdi və institusional həlli yolları" mövzusu apardığı məzə araşdırmanın və təbiiq etdiyimiz təcrübənin mərkəzində qiymətləndirmənin məqsəd və istifadəsini qoyur.

Qoy bu konfrans zəngin ideya və diskussiyalarla habelə təşviq edəcəyi zəngin qarşılıqlı əlaqələri yadda qalsın. Təhsilin səmərəliliyini artırmaq və dünyanı daha da yaxşılaşdırmaq nəminə birgə iştirakçılarımız kömək etsin. Rendi Bennet konfrans iştirakçılarına məhsuldar və xoş həftə arzulayıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fəxrəddin Əliyev Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın Təhsilin Qiymətləndirilməsi üzrə Beynəlxalq Assosiasiyası 45-ci illik beynəlxalq konfransının iştirakçılarına ünvanladığı təbrik məktubunu oxuyub.

Tədbirdə qəşə edən Dövlət təmtəhan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə konfransın Bakıda ilk dəfə 2007-ci ildə keçirildiyini xatırlayaraq deyib: "Vətəni tədbirimizdən artıq 12 il keçib. Bu müddət ərzində həməbiz dəyişmişik, həmədə dünya bir çox yeni nəzəri, mədəni və texnoloji yeniliklərin təsiriylə məruz qalıb. Bütün bunlar da öz növbəsində öyrətməyi, öyrənməyi və ümumilikdə təhsilə təsirsiz ötürməyi b. Bu cür böyük dəyişikliklər, heç übhə siz təhsildə qiymətləndirmə də dəyişikliklərə səbəb olmalıdır. Artıq onilliklərdir ki, qiymətləndirmə təhsildə aktuallaşan prioritetlərdən birinə çevrilib və bu sahədə islahatların aparılması da əsas müzakirə mövzularındandır.

Nailiyyətlərin səna və bu barədə ictimaiyyəti hesabat verilməsi uşaqların həyat imkanlarını genişləndirmək məqsədilə mövcud resurslardan istifadə barədə siyasətçiləri və cəmiyyəti əlaqələndirməyə imkan verən biləcəkləri azsayı vasitələrdən biri kimi görünür.

Keçmiş təcrübəyi və ötən il Oksfordda "Qiymətləndirmə və böyük verilənlər" mövzusu üzrə keçirilən konfransın nəticələri nəzərdə tutulmuş səsənərlərlə birləşdirərək qiymətləndirmənin zaman və məlumatların əzli qarşılıqlı əlaqə xan problemi arasında yer almır. Çünki əslində əksər hallarda aydın qərar qəbul etmə üçün kifayət qədər çox məlumat bazası olub. Buna görə də bu ilki konfransın mövzusunu daha çox müzakirəyə ehtiyac duyulan istiqamətdə - "Qiymətləndirmə və qərar qəbul etmə" kimi müəyyənləşdirdik.

Məhəmməd baxışdan institusional islahat vasitəsilə təhsildə qiymətləndirməni təşviq edən və yaxşı qiymətləndirmə tədqiqatçıları və əsasən xüsusi konfransın məzəndə təşkil etdik. Onlar sizin qiymətləndirməyə əsaslanan qərar qəbul etmənin müxtəlif perspektivlərini müzakirə edəcəklər. Bu səraya ibtidai təhsildə, test, dil bilikliyinə qiymətləndirilməsi, qiymətləndirmə sistemi, sinif qiymətləndirməsi, qiymətləndirmə fəlsəfələri, qiymətləndirmənin yoxlanılması sistemləri, qiymətləndirmənin tərtib olunması, müəllimlərin sertifikatlaşdırılması daxildir. Həməçinin qərar qəbul qəbul etməsi siyasətin formalaşdırılması, ali təhsil, qiymətləndirmə strategiyaları, müəllimlərin inkişafı, psixoloji qiymətləndirmə, müəllim hazırlığı və qiymətləndirmə, yazılı testlərinin qiymətləndirilməsi, validlik, qiymətləndirmə

metodlar?, müqayisəli tədqiqatlar, diaqnostik qiymətləndirmə, qiymətləndirmə standartları, testdə keyfiyyət təmin olunması, seçim üçün qiymətləndirmə, texnologiya, qiymətləndirmə islahatları, qiymətləndirmənin təbiiqi modeli, rəqəbul proqnozları, regional inkişaf müzakirə olunacaq əsas mövzulardır.

Bundan əlavə, biz, Astana Dövlət Qulluğu üzrə Regional Xəbərlərfindən dəstəklənən dövlət qulluğu panelini də bəliki proqrama daxil etməyik. Ümid edirik ki, panel sessiyalar və müzakirələr intellektual baxımdan stimullaşdıracaq və faydalı olacaq.

Biz yeni ideyaların yaranmasında qarşılaşdığımız mərkəzlərin qurulmasında çox maraqlıyıq. Biz buna hazır mı? günü Cambridge Assessment (Kembriç Qiymətləndirmə) ilə tərəfdaşlıq sazişi imzalamaqla başlayırıq. Biz təhsildə qiymətləndirmə üsullarının təbiiqi ilə əlaqədar olan hər bir kəslə mərkəzlə qətimizə hazırlıq və bunu səbərsizliklə gözləyirik.

Tərəfdaşlarımız, sponsorlarımız və bütün biz dəstəkləyən olanlarla birgə sizin Bakıya bu gəlişinizi xoş xatırlayırıq? zəngin və unudulmaz etməyinizə də dəstəklənirik!

Bu həftə burada toplaşan və Bakıda yenidən təhsilin qiymətləndirilməsi üzrə müzakirələr mərkəzinə çevirən hər bir kəsə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə bu cür nüfuzlu tədbirin təkilinin həmişəyini vurğulayır. Diqqətə çatdırmaq ki, Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası və əsas istiqamətləri şərsəndə sənədlərlə təsəslənən təhsil məmununun və yeni təhsil idarəetmə sisteminin yaradılması, ali təhsil müəssisələrinin təhsil-tədqiqat-tədqiqat-innovasiya mərkəzlərinə çevrilməsi və yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlanması və təmin edilməsi, rəqəbat qabiliyyəti müəssisələr yetişdirilməsi, həmçinin təhsilin beynəlmiləliləndirilməsi imkanları və genişləndirilməsi önəmli məsələlərdir. Son 6 ildə təhsilin keyfiyyətində xeyli irəliləyiş əldə edilib. Əldə olunan nailiyyətlərin gedi-atənə ölçməki üçün Azərbaycan bir sıra beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatlarında iştirak edir. "Progress in International Reading Literacy Study" (PIRLS) oxu bacarığını inkişafı üzrə beynəlxalq tədqiqatın nəticələrini görürük, Azərbaycan isə ağır dərəcə 2016-cı ildə oxu bacarıqları 2011-ci ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə 462 baldan 472 balə yüksəlib və 10 bal artıb.

Azərbaycanda məktəbdə təhsil səviyyəsinin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılır. Son üç ildə 5 yaşlı uşaqların məktəbdə təhsil cəlb göstəricisi 24 faizdən 75 faizə kimi artırıb.

Ölkəmizdəki mərkəzləndirilmə imtahanı modelinin yüksək səviyyədə təfəffüqlə rəqəbat əldə etməsi baxımdan həlledici rolə olub.

Milli Millitədris proqramları gələcək mərkəz bazarının ehtiyaclarını ödəməyə öyrənlərindən istifadə rəfahına və xoşbəxtliyinə nail olmağa xidmət edir. Bu məqsədlə üçün qiymətləndirmə siyasəti əsas aparıcıdır.

Təhsil sistemini dünyada bəvərsən sürətli dəyişikliklərə uyğunlaşdırmaq əsas istiqamətlərdən biri olmalıdır.

Bəvərsən ki, konfrans həm də bəvərsən bu sahədə bəvərsən yaxşı təcrübələrimizi bölüşməyə qarşılaşdığımız ümumi problemi müzakirə etməyi üçün bir platforma olacaq.

Xarici Xaricilərinə hazirinin müavini, ADA Universitetinin rektoru, səfir Hafiz Paşayev bildirib ki, konfransın gündəmində duran məsələlər, o cümlədən qiymətləndirmə proseslərində texnologiyaların rolu, imtahan proseslərinə əid psixoloji tədqiqatların artması, təhsildə müəllimlərin yeri universitetlərin gündəlik işinə bilavasitə təsir edir.

Rəktör Rəktör vurğulayır ki, təhsildə təfəffüqlə etibarlı qiymətləndirmə prosesinin inkişafı üçün Azərbaycan həmişəyini irəliləyişlər əldə edib - sovet dönməndən qalan subyektiv və qəbzli qiymətləndirmə bilik və qabiliyyətləri aydınlaşdıran imtahan sistemi ilə əvəzlənub. Məhz bunun nəticəsində ölkədə həm universitetlərin keyfiyyəti, həm də onları məzun etdiyi insan kapitalının səviyyəsi müvafiq kildə qalxıb.

ADA Universitetinin təcrübəsi ilə bölüşən Hafiz Paşayev qeyd edib ki, onun rəhbərlik etdiyi ali təhsil ocağı ölkədə bakalavr proqramlarına qəbulda beynəlxalq SAT imtahanının nəticələrini nəzərə alan ilk universitet idi. SAT nəticələrini ADA-nın rəhbərliyi qəbulu prosesində tətbiq olunan digər sənədlər və daxili müsahibmə rəhbərliyinin nəticələrini il

birg? n?z?r? al?n?r. Haz?rda bu t?crüb?d?n ölk?nin dig?r universitetl?rind? d? istifad? olunur.

H Hafiz Pa?ayev diqq?t? çatd?r?b ki, ADA Universiteti davaml? olaraq Dövl?t ?mtahan M?rk?zi il? i?l?y?r?k ölk?d? imtahan sisteminin t?kmill??dirilm?si üçün yeni yollar v? üslublar üz?rind? çal???r. Buna misal kimi, imtahanlar zaman?istifad?olunan suallar?n abituriyentl?rin m?ntiqi v? t?nqidi dü?ünc? t?rzini yoxlama?a istiqam?tl?ndirildiyini göst?rm?k olar. Bel?likl?, t?l?b?l?r ?zb?rçilikd?n uzaqla?araq, t?hlil v? t?nqid kimi vacib qabiliyy?tl?ri inki?af etdirirl?r. Bundan ?lav?, ADA Universiteti ölk?d? ilk d?f? olaraq orta m?kt?bin ?h?miyy?tini vur?ulamaq m?qs?dil? pilot layih?si ç?rçiv?sind? ali t?hsil? q?bul imtahanlar?n? orta t?hsild?n m?zun imtahanlar?n?n n?tic?l?ri il? birli??dirdi. Bel?ki, bu ild?n f?aliyy?t? ba?layan ADA M?kt?binin m?zunlar? ADA Universitetinin bakalavr pill?sini? m?kt?bin yekun daxili orta bal qiym?tl?ndirm? sistemi (Cumulative Grade Point Average) ?sas?nda q?bul olunacaqlar. Hafiz Pa?ayev bu yeniliyin d? d? ölk?nin t?hsil sistemin? müsb?t meyill?rni g?tir?c?yin? inand???n deddi v? bildirdi ki, ADA Universiteti dataya ?saslanan t?hlil n?tic?sind? q?bul prosesini daha da t?kmill??dirm?k üçün Dövl?t ?mtahan M?rk?zi il? ?m?kda?l?qda humanitar v? texniki elml?r üzr? bilikl?ri qiym?tl?ndir?c?k vahid imtahan?n institusional h?lli yollar?n? axtaracaq. Bu da m?kt?bil?ri ?lav? mü?lliml? m???ul olmaq z?rur?tind?n azad ed?c?k.

Orta m?kt?b mühitinin vacibliyini diqq?t? çatd?ran rektor Pa?ayev vur?ulad? ki, sinif mühiti t?k ?agirdl?r? bilik v? bacar?q verm?k üçün deyil, h?m d? v?t?nda? haz?rlayan mühit kimi labüddür.

ADA Universitetinin rektoru konfrans müzakir?l?rinin n?tic?l?rinin dünyan?n h?r yerind? t?hsilin keyfiyy?tinin qald?r?lmas?na xidm?t ed?c?yin? inam?n? ifad? edib.

Aç?l?? m?rasimind? Kolumbiya Universitetind?n (AB?) Amra Sabik-El Rayessin videomüraci?ti t?qdim olunub. Müraci?td? Amra Sabik-El Rayess 2018-ci ild? AB? Departamenti v? Azərbaycan T?hsil Nazirliyi t?rfind?n ölk?miz? i??d?v?t edildiyini, burada ara?d?rmalar apard???n xat?rlad?b. Müraci?td? Azərbaycan t?hsilin inki?af?na, t?hsild? qiym?tl?ndirm?y? xüsusi ön?m verildiyi, test praktikas?n?n u?urlu oldu?u, t?hsil sisteminin üzl??diyi ça??r?lara uy?um olaraq t?dbirl?r h?yata keçirildiyi vur?ulan?b.

KorKonfransda Böyük Britaniyan?n Durham Universitetinin professoru Piter Timski"İlkin qiym?tl?ndirm?nin üstünlüyü: ibtidai t?hsild? potensial?n v? inki?af?n ölçülm?si" mövzusunda ?sas-m?ruz? il? ç?x?? edib. O, m?ruz?sind? ilkin t?hsild? bilik v? bacar?qlar?n s?m?r?li qiym?tl?ndirilm?sini t?kil etm?yin z?ruriliyini bildirib. Qeyd edib ki, t?hsil proqramlar?n? kindikind?n daha q?tiyy?tli ??kild?itrtib etm?kl?f?rdi probleml?r yaranmam??dan ?vv?le onlar? mü?yy?nl??dirib aradan qald?рмаq mümkün olar. Növb?ti il ikinci bir qiym?tl?ndirm?nin apar?lmas? daha ciddi ??kild? t?l?b?l?rin xüsusi ehtiyaclar?n?n mü?yy?n edilm?sini, onlar?n il ?rzind? ?agird, m?kt?b v? ölk? s?viyy?sind? hesab, oxu, sosial v? fiziki inki?af sah?l?ri üzr? inki?af s?viyy?l?rini ölçm?y? köm?k ed?c?k. Yet?rli s?viyy?d? olmayan TIMSS (Riyaziyyat v? T?bi?t Elml?ri üzr? Beyn?lxalq Qiym?tl?ndirm? Proqram?) v? PISA (Beyn?lxalq ?agird Qiym?tl?ndirilm?si Proqram?) kimi t?hsil nailiyy?tl?rinin qiym?tl?ndirilm?si t?dqiqatlar?na güv?nm?kd?ns?, ilkin qiym?tl?ndirm?nin düzgün apar?lmas? bütün t?hsil sisteml?rinin t?sirinin d?y?rl?ndirilm?si üçün t?m?l rolunu oynayacaq.

Piter Timsin fikrinc?, dünyada t?hsil sah?sind? yüzrl? ilkin qiym?tl?ndirm?nin f?aliyy?t göst?rdiyi bir dön?md? niy? bu sah?d? böyük ir?lil?yi?l?ri görm?diyimizi ayd?nla?d?рмаq a?labatand?r. Cavab is? budur ki, qar??la?d???m?z? ça??r?lar son d?r?c? ciddidir. Bunlar?n s?ras?nda bir neç? ?sas olan a?a??dak?lard?r; u?aqlar?n diqq?t? yay?n?ql??? (q?sa(q?sa konsentrasiyas? dövrü), onlar?n çoxunun ilkin t?hsil? ba?layark?n oxuya v? yaza bilm?m?si, müvafiq m?kt?b?q?d?r t?dris plan?n?n olmamas?, cavabdehlik üzr? testin m?nf?n?tic?l?ri v? u?aqlar?n bilik v? bacar?qlar?n?n ibtidai t?hsil üzr? ekspertl?r t?rfind?n d?y?rl?ndirilm?sini qar?? geni? yay?lm?? narazil?q.

Bu Bu ya?da q?sa, lakin daha ?hat?li qiym?tl?ndirm? apar?lmal?d?r. Bu qiym?tl?ndirm?ni aparar??xsini kimliyind?n as?l? olmayaraq prosesin eyni n?tic?l?ri olmal?, h?m d? müxt?lif dill?r v? m?d?niyy?tl?rl? müqayis? edil? bil?n olmal?d?r. H?min qiym?tl?ndirm? prosesi mü?lliml?rin d?r??b?tni qazanmal?d?r. Bu m?qs?d? tam nail olunmasa bel?, bu qiym?tl?ndirm? n?yin üz?rind? çal??mal? oldu?umuzu nümayi? etdirir.

Piter Tims ir?li sürdüyü fikirl?ri konkret nümun?l?rl? ?sasland?r?b.